

Жарашдырмачу производство

Алгъынныгы, жангы предприяттияла да консерваланы ёлчемлерин ёсдюредиле

Къабарты-Малкъарны жарашдырмачу предприяттиялары быйлыны январь-июль айларында консервалардан 130,3 миллион условный банка хазырлагандыла. Ол а 2014 жылдан эсе 24,6 процентге аслам. Ол санда жашил къудорудан -59,8, нашаладан -49,1, помидорладан -3,2, бал туз нартохден -2,4, томат пастадан -14,4, ассортиден -1,4 условный банка чыгарылганды.

Хазыр продукцияны иги кесегин (80,9 процентин) «Агро-Инвестни», «Зелёная компанияны», «Консервпрону» предприяттиялары чыгаргандыла. Белюмде атларын айтдырган компанияла тахта кёгетелден бла жамишлерден битеу да 105,4 условный банка консерва хазырлагандыла.

«Жангы завод - Зелёная компания» ООО да- кюч ала барады. Ол асламысында жашил къудорудан бла бал туз нартохден консерваланы темир орундада хазырлайды. Быйлыны 18-чи августуна жашил къудорудан -22,4 (белтырдан эсе 54 процентге аслам) эмда бал туз нартохден да 8,9 условный банка чыгарганды. Битеу да завод кесинде ёсдюролер битимледен 22 мин тоннадан артыгын жарашдырганды.

КъМР-ни Башчысына Эл Правительствоосуна пресс-службасы.

КОНФЕРЕНЦИЯ

Терек бахчачылыкда бусагъатгазгы амалла - ахшы тирликни мурдорудула

Озган барак кюн Бахсан району администрацияны жыйылыла бардырмачу залында «Жангы амалла- промышленный терек бахчачылыкны мурдорудула» деген ат бла халкыла аралы иму-практика конференция кесини ишин бардырганды. Аны къурауға эмда ётдорюрге Россияни Терек бахчачыларыны ассоциациясы, Къабарты-Малкъар Республиканы Правительствоосу да уллу

юлюшлерин къошандыла. Жыйылыну ишинде «Къабалкъагроими», «Симиагро», «Традиент», «Амета», «Фотомат», «ЮГ-поли», «Питомник шоп», «СИГ», «ЭТОКАМ», «А.Л.К.» эмда Германияда «GREEFA» терек бахчачы фирмаланы, обществоланы, компанияланы башчылары, келечилери да къатышгандыла. Ары келгенге деп залда торлю-торлю жангы технологияланы кермочери да

Муаяд Даров.

къуралгандыла. Конференцияны ача, Ассоциацияны президенти, эл молк илмуланы доктору Игорь Мухамин, Россияде терек бахчачылыкны шолуу деген жангы журнал чыгып башлаганын билдирип, анга жазылырга чакъырганды. Дагъыда ол республикада былай торлю кенгеш биринчи кере бардырылганын айтты, аны мында къурауға Къабарты-Малкъарны ончулары себеплик этгенлери ичюн алга жорек ырызлыгын билдиргенди. Сора конференцияны ишинде КъМР-ни Правительствоуны Председателини биринчи орунбасары Муаяд Даров, Шимал Кавказда Терек бахчачылары ассоциациясыны президенти Альберт Каздоков, Бахсан району администрациясыны башчысы Хасан Сижакев, Север Осетия-Алания Республиканы эл молк министры Роберт Засев, КъМР-ни Правительствоуны Председателини биринчи орунбасары эл молкно министры Сергей Говоров да къатышканын тура этгенди.

Ахыры 2-чи бетдеди.

МАГЪАНАЛЫ ТЕМА

Багъа боллукъмудула ашарыкъ затла сомну кезиулю къарыусузланнганы ючюн

Интернетде таспыз билдирюле чыкъандыла. Алада белгиленгенге келе, сатуу сетьле тапдырып туруучуладан кёп жюриочу товарланы багъаларын 10 процентге кёпторюню излейдиле, деп айтылады.

Тизмеледе алкоголь, бытовей химия, кёгетле, жемише, ётмек окуна саналадыла. Сылтау - сомну кезиулю къарыусузланнганын. Продукцияны тапдырылганыла сезгенге ушайдыла ол халды. Саткан затлары не ташыдан келтирилгенди, не импорт сырьёдан жарашдырылгандыла.

Багъалагъа жангыдан къарыгъыз деген тилекле кертиси бла да предпринимательден бардыла. Алай аланы, былырча, аслам саны жокъду. Бусагъатда ол ишкесиз жангыз шартты, аны себепли алыкъа сатуу сетьледе багъаланы кёпторюне сылтауда жокъдула, - деп, анылатыды Ууакъап сатуу этиу компанияланы ассоциацияны толтуруучу директору Андрей Карпов.

КЁРМЮЧ

Нальчикге улму сиймеклик бла

Геуюрге кюн А.Л.Ткаченко атлы Суратлау искусстволары музейинде, бу культура ора блан Нальчикни администрациясы курау, «Нальчик. История любви...» деген ат бла кёрмюч ачылганды. Ол ора шахарыбызны 291 - жыллыгын жоралананды. Анда 150 жууукъ акъ-къора суратланы кёрюрге боллукъду.

Убашланы Ислам.

ёмнорно аллында терек бахчачыкъ кыллай болганын билдире онгубуз барды.

40-чы жылладан къалган суратланы би-

ринде уа парка кирген жерде белгили орус жыркы Изабелла Юрьеваны концертине чакъырган афиша сюеледи. Бусагъатда кёп айталыкъды ол кезиуде мында жыркыны болганын? Сурат а анга шартыды.

Орта алледа бир талай жылы ишлеп, ары барганыланы къууандырып тургъан фронтаны уа энди биз жаланда мында кёрөбиз. Эски орамла, Нальчикде баргъан къурулуш, культура жашуу, артистлени, спортсменлени, колхозчуланы, сабийлени сыфатлары - энди ала бары да тарыхха бурулгандыла.

Ма ол шартланы, бек башы, кермючде шахарчыланы кёрюрге онг болганын, Нальчикге сиймекликни юсюнден айтадында анда сөлөшгенге бары да. Аны анхан Суратлау искусстволары музейини директору Рита Таова сэзюне бек алга Нальчикни администрациясыны башчысыны орунбасары Убашланы Исламгъа бергенди. Ол мында жашаганыланы шахарчылары сиймекликлери, кёпле берил келип, жаратып, андан ары къадарларын аны бла байлаганыларын белгилегенди.

Ахыры 2-чи бетдеди.

Мотопровер

Хорламны жоллары Элбрусха келтиргендиле

17-чи августда «Кечеге бирюле» мото клубдан 50-ден аслам байкер Къабарты-Малкъаргъа Уллу Ата журт урушуну кезиуленде Минги тауну тийресинде уруш баргъан жерлени кёрюр мурат бла келгендиле. Аланы бу жолочулуктары «Хорламны жоллары. Севастопольгъа» деген мотопробегни чеклеринде бардырылады. Сийлик къонакыла Элбрус районуну администрациясыны башчысыны орунбасары Атаккуланы Руслан башха район онучула бла бирге тубегенди.

Ахыры 2-чи бетдеди.

Къарау

Школланы бла садиклени хазырлыклары нечикку?

«Жангы окуу жылгъа заман аз къалганды, аны себепли бююгюнлюкде школ эм садик уржеданияла тийишли формада хазыр болургъа керекдиле. Нальчик шахар округда аны бла байланыш ведомстволу комиссия иштейди. Муниципалитетни администрациясыны башчысыны орунбасары Убашланы Исламны табаталыгы бла бююгюнлюкде тинтиу ишле бардырыладыла» - деп билдиреде шахарны администрациясыны пресс-службасындан.

Сабий кёп болгъан жерде тазалыккъа, санитар мардалагъа, тошоуден эм терроризм жаны бла къоркъусуздуккъа эс бурулады. Саулай айтханда, окуу ююню чардагъындан башлап коммуникациясына дерси, ол санда ремонт ишлени качествосу да уржеданияны энчилигени кере тийишли мардалагъа келтирге керекди.

Школлагъа бла сабий садлагъа ремонт ишле «Республикада система халда сабий садланы коммуналный молк управленилени, Роспотребнадзорун, МЧС-ни, ГИБДД-ни эм къурулуш организацияны келечилери да киредиле. Биринчи программаны чеклеринде бююгюнлюкде сабий садлада 430 балагъа жангы жерле къураылгандыла. Бююгюнлюкде комиссиядан билдиргенлерине кере Нальчик шахар округда 95 билим берюу уржеданиядан жетимиш токъсан проценте хазырдыла. Графикте кере бир жумушла да 25-чи августка дерси бошайлырга керекдиле.

КУРДАНЛАНЫ Сюлемен.

Ара шахарыбыз

Сквер айбатланады

Бу кюнде Нальчикде Шогенцов эмда Лермонтов орамланы мойношюнде жауу жолу жангыртуу жаны бла ремонт-къурулуш ишле башлангандыла. Аланы шахарны администрациясыны башчысыны къуллугун толтургъан Арсен Алакаевни буйругуу бла «Горзеленхоз» бардырады.

Предприяттияны баш инженерни Марина Казанчева билдиргенге кере, ол жауу жол - сквер 0,5 гектар чакълы бир жерни тутады, кеси да къураылганы 10 жылдан артыкъ заман болады. Ол чакъны ичинде аны асфальты буулганды, шинтиклерин чачхандыла, чыракъла жанмагандыла. Аны тап халгъа келтиргере деген ону да ма аны ючюн этилгенди.

Бусагъатда ишле бордорла сала турдыла, асфальтны уа плиткала бла алыштырылдыла. Жашиллендирюу жаны бла да мадарла этилликдиле: нарат юкюле къошаргъа, гол бахчала кураргъа белгиленди. Скверни торшер чыракъла жарытырыкъдыла.

Тапландыруу жаны бла бир ишлени Шахарны кюноне бошаргъа белгиленди.

Бизни корр.

Къонакъбайлык

Танышхандыла, шуёхлангандыла

Тырнаууз шахарда 3-чо номерли орта школну окъучуу Моллаланы Магомат Чегем районуну Янкой элиден Гыжгыланы Илия бла Нальчикге «Къонакъбайлык» деген республикалы проекте кере бардырылганын жашы форумда танышхандыла. Андан сора Илия Моллагъа келип, бир суукъ заманын аланы юйлеринде къонакъда турганды.

болгандыла. Анда ишлегенле аланы сейирлик экспонатла бла шагъарей этгендиле, районуну айныууа уллу къыйан салгъан адамларыны юсеринден хапар айтхандыла.

Жашла терк окуна шуёхла болгандыла, анга уа экиниси да спорт бла кюрошенлери да себеплик этгенди. Магомат грек-рим тутушуну сайлаганды, Илия а бохсан жетимшиле болдуруу башлаганды. Тырнауузда ала жарулагъа бирге жюриогендиле. Моллалада тургъан кезиуде

Ючюнчо орта школда да жашлагъа директор Хутулыны Любовь жарыкъ тубегенди. Ол къонакъгъа школну бла районуну тарыхлары юсюнден хапарлаганды, Моллаланы туткунуу кёп адамлары шахарны бла районуну айныууа къыйан салганыларын айтханды. Ахырында уа суратгъа сурат эмда ахшы китап да бергенди.

Ахыры 2-чи бетдеди.

Жазылыу - 2015

Газета издаётся на
балкарском языке
с 1924 года.
Интернет-версия:
zamankbr.ru

Хурметли жамауат!

Сиз бир торлюу сылтау бла 2015 жылны экинчи жарымында «Заманнга» жазыламай къалгъан эсегиз, халны тюзтеирге онг барды.

28 августка дерси жазылыуу жарашдырсагъыз, АНА ТИЛИБИЗДЕ ЧЫКЪГЪАН ГАЗЕТИНИ 1 СЕНТЯБРЬДЕН АЛЫП БАШЛАРЫКЪСЫЗ.

Жазылыуу 4 айгъа багысы - 559 сом 92 капекиди.

Бизни индексбиэ - 51532

Терек бахчачылыкка бусагъатгазгы амалла - ахшы тирликни мурдорудула

Ахшы. Аллы 1-чи бетгеде.

Россияни көп регионлардан эмда тыш кыралдан көптер терек бахчачылыны конференциялары жетишмилли барырын сыйегени билдирип, КЪМР-ни Правительствооуну Председатели биринчи орунбасары Мурад Давод а сөйлөшкөндө. Бек алгыра ол бу магыналы форуму бардырырга республиканы сайлагына алагыра ыразылыгын билдиргенди. «Къабарты-Малкъарны жеринде бурун заманладан бери да ата-бабаларыбыз терек бахчачылыкка бусагъатгазгы амалла кырышты. Республиканы жер, хаусы да ага себеплик эткенери ючюн. Болсада бу ишни биотон кыты элпие арт бир неча жылы ичинде кытыла алгандына. Иги көсек жерде алма терекчилик орнатылгандына, аладан бир тектардан элли тонна тирлик жыйлады», - дегенди.

Игорь Муханян.

Ингольф Майер.

«Къабарты-Малкъарны жеринде бурун заманладан бери да ата-бабаларыбыз терек бахчачылыкка бусагъатгазгы амалла кырышты. Республиканы жер, хаусы да ага себеплик эткенери ючюн. Болсада бу ишни биотон кыты элпие арт бир неча жылы ичинде кытыла алгандына. Иги көсек жерде алма терекчилик орнатылгандына, аладан бир тектардан элли тонна тирлик жыйлады», - дегенди.

Конференцияга келгенери району администрациясыны башчысы Хасан Сирижков да алгышлаганды. Андан сора Игорь Муханян, «Базис» ООО-ну генеральный директору Алексей Дюкин, «Караганский подоплотноик» ЗАО-ну генеральный директору Виктор Городов, Германиядан келечи Ингольф Майер, «ФИТОМАГ» компанияны ЮФО-да представительствооуну директору Игорь Бутковский, «Юг-Полив» ООО-ну директору Виталий Корольев, Голландияны Greifa фирмасыны СНГ-да техника службасыны башчысы Сергей Сидоренко, «Ландшафт» ООО-ну директору Иван Праля докладла этгенди эмда промышленность терек бахчачылыкка инновацияланы, тийишли техника бля жалчытыну, холодийлыккени кырууну, көгелени саклауу эмда жарашдырууну, терек бахчаланы кыруулауу амалларын туура этгенди.

«Сады Эльбрус», «АГРО», «Добрыя всходы», дат ында башка акционер обществово корешгенерин, быыл а Пескун районда терек бахчачы кооператив кырулып, жок тектар жерге зыгытла орнатылган билдиргенди.

«КЪМР-ни Правительствооуну Председатели биринчи орунбасары бу ише чырмауук этген сыйлауаны юслеринден энци тохтап айтканды. «Ала асламысында терек зыгытла жетишмеленери бля байламдыла. Кертиди, кесибизни питониктерибиз бардыла, болсада жерлери артык уллу туюлоду. Биз а аланы кенерттирге ыразы эдик. Ол ише Россияни Эл мюлк министерствооуну жанындан тынгыла себеплик эттир деп да ийнанбабыз», - деп башагында сөзюн Мурад Давод.

Тюшдан сора алимле Бахсанда алма алдыла пластик оруула, терек жетиучо терекчеге бетон шпалер чыгында чыгарыуу жаны бля заводлагы, тирлик сакланган жерге да баргандына эмда алада бля шагырейленгенди.

Мурад Давод бусагъатда кыралны жанындан терек бахчачылыкка ити болушук этилгени, болсада ол аз болганды да эсертгенди. «Республиканы Башчысы Юрий Кокор терек бахчачылыкны айнытууга уллу магына береди. Аны себепли бу ише биз не къадар көп адам кытышыра ыразыбыз. Ол социальный жаны бля айнытууга да себеплик этерик магыналы жумушду. Аны биз барыбыз

ЖЕТИШИМ

Бет жарыккы къайтхандыла

Юниорланы араларында грек-рим тутушудан Битеудунни биринчилигини призерлары Локияланы Муратка бля Ахмед Кайчукова Нальчиккы аэропортуна КЪМР-ни спорт министри - олимпиадалы чемпиону Асланбек Хуштов, жуууклары, тенгери да туюгенди.

ючюнио жер ючюн тутушуп, азербайджанлы гёжеф Сослан Фанзиевден къыруулу болганды. Ахмед Хайчуков а 66 килограммга дери ауурлукуда финалда Грузиядан сынуулу Рамаз Зомидзеге хорлатип, биринчиликни юмошо майдалыны кытызданды.

«Сезигизе салайык, Локияланы Мурат Бразилияда бардырылган эришудендоммакъ майдал алганды. Ол 96 килограммга дери ауурлукуда

Спортчуланы тренерле Малик Маков эмда Локияланы Юрий юйретедиле.

Бизни корр.

БАЙЛАМЛЫКЛА Жалгъан хапарлагы жер болмазча

Халкъла аралы Черкес Ассоциацияны президенти Хаути Сохроков, Аддыгяны, Къабарты-Малкъарны, Къарачай-Черкесни халкъ жазычуу Исхак Исаханов, КЪМР-ни «Адыгъ Хасэ» жамауат организацианын таматасы Мухамед Хафизчи бу Кюнезде Туркге, Иорданияга эм Исламге барып келгенди.

БАЙСЫЛАНЫ Марзип.

Журналисте бля туюбишуде Хаути Сохроков: «Бу жолочулуккъ съездини аллында бек керек эди, дегенди. - Биз жерлешлерибиз бля не проблемаларга бусагъатда аслам аз бургурга керекли болгандыны суюгенбиз. Делегациябызда Исхак Машбаш болгандыны ушакларыбызны ачыкчылыкларына себеплик этгенди: факмулу жазычуу китапларын тыш кыраллада да бек ити биледиле». Ызы бля Хаути Хазриетов тыш кыраллада байламлыккыла кырууу жаны бля иш кырысуз бардырылгандыны жетдиргенди. Ага шагыалтык этген бир шарт: МЧА-ны онуюларыны асламысыны юсюндөн анда жашагандына эшиттен окууна этмегенди. Аны хайырлангандына бек терк чыктырды: кеслерин миллетге жарысгычкы кёргюзюп, ишлегенде аман айттып, керекиси халпарла жайып башлагандыла.

«Ала керекбиз», - деп, ол көп къыйынлыккыла сынгандыны адилетли экибетиле, экитетиле алдыламызкыларына ийнанганды да айтканды.

Туюбишуде озгъан Олимпиаданы юсюндөн да көп соруула берилгенди. Сохроков оюмуна керге, бу уллу байрамда адылгаты тийишли эс бурулганды. Кавказ уруш бля байламды да көп даулашпа болгандыла. «Сезюс, хар адам да халкъыны тарыхны билмрге керекди. Алай биз жалаанда озгъан заман бля жашап туралыккъ тую-

Хорламны жоллары Элбруска келтиргенди

Ахшы. Аллы 1-чи бетгеде. Ол кон окуму байкерле канат жол бля Элбруска 3500 метр бийикликке кётюрюп, Минги тауну эмда Баш Кавказ Хребетини кыруулагынагы деп ишленген эсертмеге голле салгандыла. Андан сора ала мемориалдан узакъ болмай орналгъан аскер

Кунница Победе» деген ат бля 20-чы халкъла аралы Байк-шоу болууккыла. «Бу жолочулугубуз бля биз апрельде башланган «Хорламны жоллары, Берлинге!» деген мотопробени андан ары бардырыбыз. Ол заманда биз Европада болгандыны, энди уа

Арабызда жылла бля кыруула келген байламлыккыла огура керек туюбюб, бирге ишлерге уллу онларыбыз бардыла да, ма аланы хайырланайык.

«Кавказ а халаллыккыны, къонакбайлыккыны аламат юлгосюнде. Биз алгъараккыла Чечен эмда Ингушетия республикалада болгандыны. Алада бизге алай жарыккъ туюгенди! Бек хычюнуу кёрюнгенди, ол юкюлене жаланда огурулууккъ бля эсертликбиз. Ма биотон да Къабарты-Малкъарны тауларында болуп, бизни акцибизны бардырырга себеплик эттениги, бизге къайтыргырангыны ючюн жорек ыразылыгыбызны билдиребиз.

Нальчикке уллу суюмеклик бля

Ахшы. Аллы 1-чи бетгеде. КЪМР-ни Башчысыны советини Игорь Дроздов керемчюде болгъан Почтовая, Горшечная, Степная ормаларда сабийлей чабып айланнгандыны, аланы биотонюкюде тюрленгенерине къырамай, эсинде тутханын айтканды.

Жолну ишлеу.

«Мен бармагъан алай кеп кырал къалмаганды. Алай не заманда да артка къайтырга излегенме», - дегенди ол.

«Кеп жылланы республикабызны культуру министр болуп, Минтаматасы Абдулладаны Муртугъан Константин Офендиев

да эски Нальчиккы сыфатын унутмаганды. «Мен бармагъан алай кеп кырал къалмаганды. Алай не заманда да артка къайтырга излегенме», - дегенди ол.

«Мен бармагъан алай кеп кырал къалмаганды. Алай не заманда да артка къайтырга излегенме», - дегенди ол.

Танышхандыла, шуёлангандыла

Ахшы. Аллы 1-чи бетгеде. Илияс бля Магомте бу жерли коллекционер эмда мешенат Хаджижаны Даниялыны сурат керемчюнде да болгандыла. Ол алагы кесибизни суратчыларыбызны ишлерин кёргюзгенди, аланы жашауларындан бля чыгармачылыккыларыннан халпар айтканды, кеси суратланы къалай жыйып башлагандыны, жонюсипкесе къылай бля келгени да билдиргенди. Ариулыкуну керге билмрге, аны багыларга керекди деп, насихат да этгенди.

«Геолог» спорт комплекседе Илияска бля Магомтеге Олимпиада резервини сабий-жаш тёлло шююну директору Чеченланы Арсен туюгенди. Ол спортну кёл тюрлюлеринден жаруула бардырыуна залланы, тийишли оборудованины кёргюзгенди, районуну спортчуларыны жетишмелерин юслеринден халпар айтканды.

Минги тауну тийресине жолочулугун а Илияс артыкка бек жаратканды. Азуу, Чегет беруу управленийсыны таматасы Моллаланы Сулейман да къонаккъа алганды. Ала бля ушаккъ этгенде сора ол малшы халкъны тил культурасыны юсюндөн хиталпа бергенди, окууду, башка ишлеринде да

жетишмиле тежегенди. «Геолог» спорт комплекседе Илияска бля Магомтеге Олимпиада резервини сабий-жаш тёлло шююну директору Чеченланы Арсен туюгенди. Ол спортну кёл тюрлюлеринден жаруула бардырыуна залланы, тийишли оборудованины кёргюзгенди, районуну спортчуларыны жетишмелерин юслеринден халпар айтканды.

КЮЧЮКЛАНЫ Мадина, ТЕМРИЛЛАНЫ Анатолий.